

Wprowadzenie

Pomimo upływu czasu, problematyka autonomii w dydaktyce językowej nie tylko nie traci na atrakcyjności, ale staje się coraz bardziej aktualna, nie tylko dlatego, że konieczność rozwijania postaw i zachowań autonomicznych stanowi jeden z filarów europejskiej polityki językowej i że jest ona podkreślana w wielu oficjalnych dokumentach, ale również dlatego, że taki jest w dużej mierze wymóg otaczającej nas rzeczywistości. Trudno się bowiem nie zgodzić, że w obliczu coraz większej mobilności uczniów i studentów czy możliwości oferowanych przez technologie komputerowo-informacyjne, samodzielność w nauce języka obcego, jakkolwiek nie byłaby ona definiowana, stanowi wartość samą w sobie, umożliwiając uczącym się o wiele bardziej skuteczne funkcjonowanie w różnych kontekstach. Pomimo to, promowanie autonomii wcale nie jest priorytetem dla wielu nauczycieli, a sami uczniowie często nie są chętni do przejęcia odpowiedzialności za własną naukę, ograniczając się do wykonywania tylko tych zadań, które są od nich wymagane. Choć przyczyn takiego stanu rzeczy jest z całą pewnością bardzo wiele, to należy przypuszczać, że jedną z ważniejszych jest niedostateczna świadomość rozwiązań, pozwalających na umiejętne powiązanie rozwijania autonomii z osiąganiem celów dydaktycznych, które byłyby zgodne z zapisami podstawy programowej i wymaganiami egzaminacyjnymi.

Mimo swoich skromnych rozmiarów, niniejsza praca zbiorowa wychodzi niejako naprzeciw potrzebie zaproponowania takich rozwiązań, koncentrując się na technikach, strategiach i narzędziach, które mogą umożliwić rozwijanie autonomii, uwzględniając przy tym istniejące realia i ograniczenia. Ponieważ książka obejmuje jedynie osiem tekstów, nie została ona podzielona na rozdziały, ale podjęto próbę pogrupowania artykułów ze względu na podobną tematykę. Publikację otwiera tekst autorstwa Anny Mystkowskiej-Wiertelak i Mirosława Pawlaka, którzy przedstawiają wyniki badania ankietowego, które miało na celu określenie, w jakim stopniu założenia podejścia autonomicznego są realizowane w polskim kontekście edukacyjnym. Następnie Izabela Marciniak dokonuje analizy zmieniających się standardów kształcenia nauczycieli pod kątem umiejętności samooceny, wskazując na jej ogromną rolę w odpowiednim przygotowaniu do zawodu nauczycieli języków obcych. W kolejnych dwóch tekstach, Joanna Sobańska-Jędrzych koncentruje się na wspieraniu uczniów obdarzonych ponadprzeciętnymi

zdolnościami do nauki języka, podczas gdy Werona Król zwraca naszą uwagę na wyzwania, którym muszą stawić czoła nauczyciele języków obcych w klasach integracyjnych. Z kolei Anna Kabzińska wskazuje na możliwości, jakie w odniesieniu do kształtowania autonomii daje nauczycielom stosowanie zasad podejścia zadaniowego. Ostatnie trzy teksty pokazują, w jaki sposób rozwijanie postaw i zachowań o charakterze autonomicznym może być wspierane przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii. I tak, Monika Grabowska omawia zasady skutecznego wykorzystania podczas zajęć prezentacji multimedialnych, Krzysztof Kotuła dokonuje przeglądu interaktywnych programów internetowych, które można wykorzystać w nauce wymowy języka francuskiego, a Halina Majer rozważa wady i zalety używania podręczników elektronicznych. Jestem przekonany, że wszystkie te teksty będą z jednej strony zachęcały do bardziej skutecznego rozwijania autonomii w warunkach szkolnych, a z drugiej będą stanowiły inspirację do prowadzenia kolejnych badań empirycznych w tym zakresie.

Mirosław Pawlak